

בעניין: המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד נועה דיאמונד ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרת

- נ ג ד -

1. שר הפנים
2. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
3. אלוף פיקוד הדרום

באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צאלח א-דין 29, ירושלים
טל: 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיבים

הודעה מטעם העותרת

בהתאם להחלטת כבוד הנשיאה בייניש מיום 27.11.2011, אשר לא הומצאה לעותרת ועל קיומה התברר לב"כ העותרת רק ביום 21.12.2011 באופן אגבי, מהודעת המשיבים, מתכבדים העותרים להגיש הודעה זו מטעמם.

השלמת טיעוני העותרת

1. כזכור, ביום 8.5.2011 נדחתה בקשת העותרת להשלים את טיעוניה, בין היתר, לאור השלב הדיוני בו מצוי היה התיק.
2. השלמת הטיעון נתבקשה אז לאחר שביום 30.1.2011 הכריע בית משפט נכבד זה בע"מ 1621/08 **משרד הפנים נ' חטיב**. בפסק הדין אימץ בית המשפט פרשנות של חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת השעה), אשר מתחייבת, כך נפסק, מלשון הוראת השעה. מדובר בפרשנות שאינה עולה בקנה אחד עם תכלית הוראת השעה, אשר נקבעה ע"י בית המשפט הנכבד בבג"ץ **עדאלה** כתכלית ביטחונית. כמו כן, בע"מ 5569/05 **משרד הפנים נ' עויסאת**, נקבע כי הגדרת ילד כ"תושב אזור" על פי מרכז חייו, הינה היישום המתאיב עם תכליתו הביטחונית של החוק. בנסיבות חדשות אלו, אם כן, משבית-משפט נכבד זה פסק שאין דרך לפרש את הוראת השעה באופן העולה בקנה אחד עם תכלית ראויה ועם עקרונות חוקתיים, ולאור התוצאה הקשה של פרשנות-אין-בלתה זו, ביקשה העותרת להשלים את טיעוניה. כאמור, הבקשה נדחתה אז לאור השלב בו מצוי היה אז התיק.
3. ואולם, כעת, משהחליט בית המשפט ביום 27.11.2011 בכל זאת לתת לצדדים הזדמנות להשלים טיעוניהם, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל אף את השלמת הטיעון מטעם

העותרת, אשר הוגשה ביום 17.4.2011 (בכפוף למתן החלטה בדבר הגשתה). למען הנוחות, מצורפת להודעה זו השלמת הטיעון בשנית.

השלמת הטיעון מיום 17.4.2011 מצ"ב ומסומנת ע/1.

הודעת המשיבים מיום 21.12.2011

4. בנוסף לאמור לעיל, תבקש העותרת להתייחס לעמדת המשיבים, אשר הובעה בהודעתם מיום 21.12.2011, לפיה מן הראוי, כביכול, לעכב את ההכרעה השיפוטית בעתירה זו ובעתירות הקשורות לה, נוכח תהליך גיבושה של חקיקת הגירה מקיפה. המשיבים מבססים עמדתם זו על החלטת ממשלה אשר **נתקבלה לפני שנתיים כמעט**, עוד ביום 14.2.2010 (החלטה מס' 1379) בה הוחלט על הקמת צוות שרים אשר יגבש תזכיר חוק הגירה, וכן על החלטת ממשלה 2137 מיום 25.7.2010.
5. הודעת המשיבים אינה מעדכנת, למעשה, בשום דבר חדש. המשיבים כבר הודיעו לבית המשפט על קיומן של החלטות הממשלה המוזכרות לעיל (ר' הודעות המשיבים מימים 21.9.2010, 6.4.2011). כעת, לפתע, שנתיים כמעט לאחר קבלת החלטת הממשלה 1379, ולמעלה משנה מיום הגשת ההודעה המעדכנת הראשונה בעניין החלטה זו, מציגים המשיבים את קיומן של החלטות הממשלה כטעם לדחיית ההכרעה בעתירה.
6. כל זאת, כאשר ברור לכל - ואף הובהר על ידי בית המשפט הנכבד - כי העתירה בשלה והגיעה לשלב ההכרעה.
7. עוד יוזכר, כי כבר לפני כשנה, ביום 16.1.2011, הוארכה תוקפה של הוראת השעה בחצי שנה נוספת במסגרת ישיבת ממשלה, בתואנה שדרוש פרק זמן נוסף זה לשם הפצת תזכיר החקיקה. עינינו הרואות: קיומו של "הליך חקיקה" משמש תירוץ להארכה חוזרת ונשנית של הוראת השעה, וכעת מבקשים המשיבים להתבסס על אותו "הליך חקיקה" בכדי לדחות את ההכרעה בעתירה דכאן. זאת, כאשר עד כתיבת שורות אלו, טרם הונח תזכיר הצעת חוק בעניין, ו"הליכי החקיקה" מתמשכים ומתמשכים. ברי, כי אין תהליך כזה שמועד סיומו ערטילאי יכול להוות סיבה מוצדקת לדחיית ההכרעה בעתירה. ודאי וודאי שאין מקום לקיים דיון נוסף בעתירה, כפי שמבקשים המשיבים לעשות במידה ולא תעוכב ההכרעה בעתירה, כאשר **אין כל שינוי במצב העובדתי**.
8. "הליכי החקיקה" המדוברים נמצאים בטיפול כבר תקופה ניכרת. הודעת המשיבים, לפיה עבודת המטה בעניין גיבוש אותה חקיקה נמצאת "בעיצומה", הוגשה עוד **בספטמבר 2010**. מדוע דווקא כיום, כאשר העתירה נמצאת ב"ישורת האחרונה" וסיומה קרוב, החליטו המשיבים לשלוף מן העבר את אותם "הליכי חקיקה" מתמשכים כעילה לדחיית ההכרעה בעתירה?
9. סיכומם של דברים: ברי כי קיומו של הליך חקיקה, במיוחד כזה אשר מתנהל בעצלתיים, אינו יכול להצדיק עיכוב הכרעה בעתירה. בטענות שמעלים כעת המשיבים אין כל חידוש או עדכון. אין טענות אלו משנות את העובדה, כי העתירות שבנדון כבר בשלו למתן פסק דין.

10. המשיבים מציגים בהודעתם מספר דוגמות למקרים, בהם עוכבה או לא ניתנה הכרעה, לאור קיום הליכי חקיקה. עם כל הכבוד, דוגמות אלו אין בהן בכדי לתמוך בעמדתם של המשיבים.
11. במקרה דנן, העתירה עוסקת בעניינים שבלבת זכויות האדם: פגיעה בלתי מידתית בזכות לחיי משפחה ובזכות לשוויון. בפרט, עוסקת העתירה בהשלכותיו הקשות של החוק על חייהם של ילדים מאחת מהקבוצות המוחלשות ביותר באוכלוסיית ישראל: ילדי ירושלים המזרחית. ואילו, הנושאים אשר נדונו בפסקי הדין אשר ציינו המשיבים בהודעתם, אינם נושאים שעיקוב ההכרעה בעניינם עתידה הייתה לגרום לפגיעה כה אנושה בזכויות יסוד. בעניין **קריסיק** נדונו סוגיות הקשורות בהפקעת קרקעות; בעניין **א.ש.ת. ניהול פרויקטים** נתבקש דיון נוסף בעניין תובענות ייצוגיות; בעניין **עמותת נגישות ישראל** עסקה העתירה בסוגיית ציון פרטים אישים על גבי תווי חנייה לנכים. יצוין, כי העתירה בעניין **עמותת נגישות ישראל** נמחקה לאור העובדה שהופצה הצעת תזכיר חוק הרלוונטית לעניין העתירה, וכן כי המשיב שם הביע עמדה אשר מקבלת, במידה מסוימת, את טענות העותרים בעתירה.
12. ואילו במקרה דכאן, המדובר בדבר חקיקה, לכאורה הוראת שעה בעלת אופי זמני, אשר מפר הפרה בוטה זכויות יסוד של תושבי ישראל וילדיהם: הזכות להענקת מעמד לקטינים, להגנה על התא המשפחתי, לשמירה על טובתם של קטינים, הזכות לשוויון, זכותם של קטינים לקשר עם הוריהם וזכותם של הורים לקשר עם ילדיהם הקטינים. החוק פוגע בזכותם של התושבים וילדיהם למעמד, באצטלה של סיכון ביטחוני קולקטיבי, אותו מייחסים המשיבים לילדים, על לא עוול בכפם, ומבלי שיהיה לכך כל עיגון במציאות.
13. הוראה פוגענית זו, מחודשת שוב ושוב **מאז שנת 2003**, כך שפגיעתה אינה זמנית, אלא קבועה ומתמשכת. בקשת המשיבים לדחות את ההכרעה בעתירה, שמה ללעג ולקלס לא רק את המושג "הוראת שעה" אלא גם את פסיקתו של בית משפט נכבד זה.
14. כזכור, **בפסק דין עדאלה** שניתן עוד במאי 2006, דחה בית-המשפט העליון עתירות נגד הוראת השעה.¹ חמישה¹ מאחד-עשר השופטים שבהרכב, ובראשם הנשיא בדימוס א' ברק, סברו שהחוק אינו חוקתי ודינו בטלות. חמישה אחרים² סברו שהחוק עומד בתנאי החוקתיות, אולם ציינו (למעט השופט גרוניס), כי יש לרכך את הוראותיו. השופט האחד-עשר, אדמונד לוי, שהיווה את לשון המאזניים בפסק הדין, קבע שהחוק אינו חוקתי ופגיעתו בזכות לחיי משפחה ובזכות לשוויון איננה מידתית. **עם זאת, קבע השופט לוי, כי יש לאפשר לכנסת להחליפו בהסדר אחר בתוך תשעה חודשים.** בסעיף 9 לפסק דינו, קבע השופט לוי:

נקודת המוצא לעמדת, המבקשת לתור אחר אמצעים פוגעניים פחות מזה שננקטו בחוק האזרחות, נשענת על ההנחה כי בסופו של יום לא יהיה מנוס מהמרתו של האיסור הגורף שבחוק, **בהסדר שבבסיסו תעמוד בדיקה פרטנית של המבקש להתאחד עם בן זוגו...** ברם, כדי לעשות את כל אלה דרוש זמן, וסבורני כי הצבתה של מסגרת על פיה יידרוש

¹ הנשיא (כתוארו אז) ברק, השופטת (כתוארה אז) בייניש, השופט גיוראן, השופטת פרוקציה והשופטת חיות.
² המשנה לנשיא (בדימוי) חשין, השופט גרוניס, השופט (כתוארו אז) ריבלין, השופטת נאור והשופט עדיאל.

המשיבים להעמיד בתוך תשעה חודשים הסדר משופר, היא סבירה. (בג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים** תק-על 2006(2), 1754, עמ' 1924. ההדגשה הוספה, נ.ד.).

בסעיף 11 לפסק דינו, הוסיף השופט לוי:

אציע לחברי, כי בכפוף לאמור לעיל, נדחה את העתירות ככל שהן נוגעות לעשייתו בעת הזו של צו מוחלט המורה על בטלותו של חוק האזרחות מחמת היותו בלתי חוקתי. עם זאת, אדגיש כי אם לא ישכילו המשיבים למלא אחר שהתבקשו, ספק בעיני אם יוכל החוק להתמיד ולצלוח את הביקורת השיפוטית גם בעתיד. (שם, שם).

15. כפי שנטען בהרחבה בעתירה, גם ההסדר החדש, כפי שבא לידי ביטוי בתיקון מס' 2 לחוק, אינו עומד בדרישות בג"ץ. חרף זאת, מאז פסק הדין בעניין **עדאלה**, הוא מחודש תקופתית, ופגיעתו הקשה בזכויות חוקתיות של תושבי ואזרחי ישראל, בכללם ילדים קטינים – נמשכת.

16. הנה כי כן, אין כל סיבה, שלאחר התעלמותם המתמשכת של המשיבים מעמדתו הברורה של בית משפט נכבד זה, אשר הובאה בבירור בפסק הדין בעניין **עדאלה**, יבקשו המשיבים לפתע פתאום לעכב את ההכרעה בעתירה, בתואנה כי מתקיימים (מזה זמן) הליכי חקיקה אשר מחד, אמורים היו להתקיים כבר לפני שנים רבות, ומאידך, מתמשכים מזה זמן ללא סוף נראה לעין. כל זאת, כאשר מדי יום ביומו, נפגעות זכויותיהם הבסיסיות של בני אדם, כתוצאה מהוראת החוק הבלתי חוקתית, נשואת עתירה זו.

ירושלים, 29 דצמבר, 2011.